

અનુપમની હે અમૃતધારા...!

~ સદ્ગુરુ સંત પરમ પૂજ્ય અચ્ચિનદાદા

પોષીપૂનમ મુખ્ય ઉત્સવસભા, તપોભૂમિ બ્રહ્મવ્યોતિ, મોગરી
૨૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯

અનાદિ અક્ષરબ્રહ્મ શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના દીક્ષાદિન નિમિત્તેનો આજનો દિવસ - પોષ સુદી પૂનમ; એ આપણા સમગ્ર ગુણાતીત સમાજ માટેનો બહુ આદર્શ અને ધન્ય ઘડીનો દિવસ છે ! આજનો દિવસ એ પંચમતીર્થ જેવો દિવસ છે. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીનો દીક્ષાદિન ! એ દીક્ષાદિન પસંદ કરીને કાકાજી, પપ્પાજી, સોનાબાએ અનુપમ વ્રતધારીઓને દીક્ષા આપી - એમનો આજે વાર્ષિક દીક્ષાદિન ઉત્સવ ! એ શુભ દિવસે જ પારમિતા મંદિરમાં શ્રી ઠાકોરજીની મૂર્તિઓનું સ્થાપન થયું ! એની સાથે સાથે આજે ૨૧ જાન્યુઆરી - સોનાબાનો નિર્વાણ દિન ! અને આપણાં સોનાંય માટે અત્યંત આનંદની વાત એવી કે, ૨૧મી જાન્યુઆરી ૨૦૧૫માં ગુરુહરિ સાહેબદાદાની ઓપન હાર્ટ સર્જરી અમેરિકામાં કરવામાં આવી અને શ્રી ઠાકોરજીના આશીર્વાદથી એમણે પુનઃ સ્વાસ્થ્યપ્રાપ્ત કર્યું અને આજે ચાર વર્ષ પૂરાં થયાં ! અને સાથે ગઈકાલે સાહેબજીએ કાકાજી-પપ્પાજી જન્મશતાબ્દી સંભારી ! આવા અદ્ભુત આ ૨૦૧૯ના વર્ષમાં આપણે અનેક સ્મૃતિઓ સાથે લઈને ચાલવાનું છે અને એમાં આપણે ગુણાતીતભાવને સદાય ધારણ કરીને રહેવાનું છે.

આપણે ગુણાતીત સમાજનાં કહેવાઈએ છીએ. અને ગુણાતીત સમાજમાં આપણા સોનાય આદર્શ એવા ગુણાતીતાનંદ સ્વામીજી છે ! એક આદર્શ સાધુ, સિદ્ધ અને સેવકનું સ્વરૂપ કેવું હોય એનું અદ્ભુત દર્શન આપણને તેઓએ એમના જીવન દરમિયાન જીવીને બતાવ્યું છે, આપણને સર્વને શિખવાડ્યું છે. સાધુતાના માર્ગમાં, સાધુ એટલે ? ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના શબ્દોનો આધાર લઈએ કે, 'નિર્વાસનિક થઈને ભગવાનમાં જોડાવું.' ચાહે ત્યાગી હોય કે ગૃહસ્થ હોય, પણ એવી રીતે નિર્વાસનિક થઈને ભગવાનમાં જોડાયેલા જે મુક્તો છે તે ગુણાતીત ભાવનાને સદાય જીવંત રાખે છે, એને વહેતી રાખે છે.

અમારા સમયમાં અમારું સદ્ભાગ્ય કે, અમને યોગીબાપાના આશીર્વાદ, દર્શન અને એમની નિજ-સેવા કરવાનો મોકો મળ્યો ! એ જ ગુણાતીત ભાવનાના જીવંત ધારક એવા કાકાજી, પપ્પાજી, સ્વામીજી અને સોનાબાના ખોળામાં અમે ઊછર્યા. અને એ જ પરમભાવને અત્યારે સાહેબદાદાએ ધારણ કર્યો છે. તેઓએ 'શાસ્ત્રીજી મહારાજ અને યોગીજી મહારાજના જીવનકાર્યને વહેતું રાખવું.' એ પોતાના જીવનનો હેતુ છે તેમ કહ્યું છે. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ 'વાત'માં કહ્યું છે કે, 'સાધુ થાવું અને સાધુતા શીખવી.' સાધુ થવું એટલે નિર્વાસનિક થવું અને ભગવાનની સાથે જોડાવું.

સાહેબદાદા ઘણી વખત દર્શાવે છે. મોટી મોટી સોસાયટીઓ ને રેસિડેન્સિયલ કોમ્પલેક્સ બંધાય ત્યારે કોન્ટ્રાક્ટર સૌથી પહેલાં એક મોડેલ હાઉસ તૈયાર કરે છે. આ કોમ્પલેક્સમાં કેવાં મકાનો બનશે, એમાં કેવી સુવિધાઓ હશે, એમાં કેવું ઉચ્ચ કક્ષાનું બિલ્ડિંગ મટિરિયલ વપરાયું હશે એનું ડેમોન્સ્ટ્રેશન એમાં હોય છે. એ વિસ્તારમાં આવીને નિવાસ કરવાની ઈચ્છા રાખતા કોઈ પણ સદ્ગૃહસ્થને મકાનની કેવી સુવિધાઓ અહીંયાં પ્રાપ્ત થશે એનું સેમ્પલ તરીકે મોડેલ હાઉસ બતાવવામાં આવે છે અને એ જોઈને ગ્રાહકો પછી મકાન લેવા પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવે છે.

એમ, સ્વામિનારાયણ ભગવાને સાધુ કેવો હોય? એ સાધુને ઓળખાવવા માટે મહારાજ અતિથય કૃપા અને કરુણા કરીને એમની સાથે અનાદિ અક્ષરબ્રહ્મનું પરમ તત્ત્વ સાથે લઈને આવ્યા અને ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ એવું સાધુ-જીવન પોતે જીવીને બતાવ્યું. સૌથી મોટી વાત કે, એમણે ઉપાસનાનો એકડો માંડ્યો. સર્વ કર્તા, સર્વ નિયંતા, સર્વના પ્રેરક ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ સદા દિવ્ય, સાકાર, પ્રગટ ને પ્રત્યક્ષ એવું ભગવાનનું સ્વરૂપ છે તેવી તેમના સ્વરૂપને વિશેની જે દઢતા એનો પાથો ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ નાખ્યો.

જૂનાગઢમાં એમના ૪૦ વર્ષની મહંતાઈના સમય દરમિયાન એમણે ઉપાસનાની દઢતાની આ વાત સામાન્ય ગૃહસ્થજીવનમાં પણ એટલી બધી બેસાડી દીધી કે, આજે એના પરિપાક સ્વરૂપે આપણે જોઈએ છીએ કે ગુજરાત અને ગુજરાતની બહાર, ભારત અને ભારતની બહાર વિશ્વના અનેક દેશોમાં ભગવાન સ્વામિનારાયણના મંત્રનો ગુંજારવ અત્યારે શક્ય બન્યો.

આજે સવારે સાહેબદાદાએ પેલા બ્રાહ્મણોએ દક્ષિણનો ભાવ વધાર્યો, અને અમે યજ્ઞ નહીં કરાવીએ એવું કહ્યું ત્યારે મહારાજે પંચમહાલમાંથી આવેલા સત્સંગી ભક્તોને જનોઈ આપીને બ્રાહ્મણ બનાવ્યા ને શ્લોક બોલાવ્યા; એનું એક દષ્ટાંત આપણને કહ્યું. એનું ઈન્ટરપ્રિટેશન એવું થાય કે, ભગવાનનું કામ ભગવાન વતે જ થાય છે, ભગવાનની શક્તિથી થાય છે, ભગવાનના સંકલ્પથી થાય છે. મને સેવા મળી એ મારું બહુ મોટું સદ્ભાવ્ય છે! આવું માનીએ ત્યાંથી સેવકભાવ શરૂ થાય છે. સાહેબદાદાએ એટલે આપણને સૌનેય ટકોર કરી કે, કોઈનાય વગર કશું કામ અધરું રહેવાનું નથી અને કોઈની અનુપસ્થિતિથી કશું કામ રખડી પડવાનું નથી. આપણે કર્તાપણાનો ખોટો ભાર લઈને ફરીએ છીએ. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને ખીટીએ લટકાવેલી જોળી ખભે ભરાવીને ૪૦ વરસની મહંતાઈને છોડતાં ચાર મિનિટ પણ ના લાગી; એ ગુણાતીત અવસ્થા છે !

જે તલપુરનું દષ્ટાંત આપીને પણ સાહેબદાદાએ કહ્યું કે, 'આપણે બીજા ભક્તોને શરીરથી જોઈએ છીએ, સ્વભાવ-પ્રકૃતિથી જોઈએ છીએ, વ્યવસાયથી જોઈએ છીએ; એને બદલે પ્રભુના કાર્યમાં એ ભાગરૂપ બન્યા અને ભગવાનની એના પર કૃપા વરસી એ જોવાની દષ્ટિકેળવવી એ ગુણાતીત ભાવના છે !' એટલા આપણે ગુણોના ભાવથી ઉપર ઊઠ્યા ! ભલે જેટલા પ્રસંગે, જેટલી ક્ષણ માટે પણ આ ભાવથી આપણે જેટલા ઉપર ઊઠ્યા એટલી આપણે ગુણાતીત ભાવનાને ધારણ કરી. જો ગુરુની કૃપા થાય તો એને અખંડ ધારણ કરી શકીએ અને એનાથી પણ આગળ એને વહાવી શકીએ. આપણા સમયમાં કાકાજી-પપ્પાજી-સ્વામીજી કે સાહેબદાદાની મોટપ આ છે. એમણે ગુણાતીત ભાવનાને પોતે તો ધારણ કરી, પણ એમણે એ ભાવનાને વહાવવાનું કામ અખંડ ચાલુ રાખ્યું. આ બહુ ઊંચો આદર્શ છે !

ગુણાતીત સમાજના, ગુણાતીત વેલાના જો આપણે કહેવાતા હોઈએ, ગુણાતીત જ્યોતિર્ધરોના જો આપણે સેવકો કહેવડાવતા હોઈએ તો આપણા સૌની એક બહુ જ ગંભીર જવાબદારી બને છે કે, આપણા દારા, આપણા વિચારો દારા, આપણી વાણી દારા, આપણા વર્તન દારા એ ગુણાતીત ભાવમાં અડચણ પેદા ના કરીએ, વિસંવાદિતા ના વિસ્તારીએ. એના બદલે સંવાદિતાથી સૌની સાથે હળી-મળી, પ્રેમભાવથી, પ્રભુના ભાવથી, સુમેળ રાખી જીવવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

આજે સવારે સાહેબદાદાએ માહિમનો હલવો સંભારીને કાકાજી મહારાજની પણ સ્મૃતિ કરી. આ પુરુષો આપણને ઘણાં બધાં સૂત્રો આપી

ગયા છે. એ સૂત્રો પ્રમાણે તેઓ પોતે એવું જીવીને આપણને બતાવી ગયા છે કે, જે હવે આપણો આદર્શ છે. જો આપણે એમના શિષ્યો હોઈએ, એમના સેવકો હોઈએ, જો આપણે એમના કહેવડાવતા હોઈએ તો આપણા પક્ષેથી આપણી જે ફરજ છે એની સભાનતા, એની જાગૃતતા રાખવા માટે માગવાનો અને પ્રાર્થના કરવાનો પણ આજનો દિવસ છે.

એક બહુ સુંદર પ્રાર્થના છે - 'વીર વ્રતધારી બનીએ.' આપણે વ્રતધારણ કર્યું, પણ વ્રતધારી બની રહેવા માટેની એક વીરતા જોઈશે. એ વીરતા એટલે મરી જવાની, ખપી જવાની તેધારી સામાવાળા જોડે તલવાર લઈને લડવાની એ વીરતા નહીં; પણ પોતાની જાત સાથે, પોતાના અંતરશત્રુઓ સાથે, પોતાનાં સ્વભાવ-પ્રકૃતિ સાથે લડી લેવાની, મરી જવાની અને ફરીથી પાછા જીવતા થઈને લડવાની તેધારી; એ વીરતા. 'જીવતા મરે ને મરીને જીવે...' સમયે સમયે બહુ સુંદર રીતે આપણને સંતોએ કીર્તનના શબ્દો દ્વારા પણ બળ પૂર્યું છે, પ્રેરણા આપી છે. આ બધું સંભારવાનો આજનો દિવસ છે, બહુ મોટો દિવસ છે! ગુરુ ગુણાતીતનો દીક્ષાદિન એ આપણા સૌનોય દીક્ષાદિન છે. એટલું જ નહીં કે, જેમણે ભગવાં વચ્ચે ના પહેર્યાં કે ના પહેરાવ્યાં અને વ્રતધારણ કર્યું એવા વ્રતધારી સંતોનો આ વ્રતધારણ દિન છે. આપણે સર્વેએ સાથે મળીને સંકલ્પ કરવાનો આ દિવસ છે. ગુણાતીત ભાવનાનું વ્રત લેવાનો આ દિવસ છે.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ એમની 'વાતો'માં આપેલો બહુ સીધો સાદો સરળ ઉપદેશ આપણા હૈયામાં સોંસરો ઉતરી જાય એવો છે. એમણે ઉપાસના, આજ્ઞા, પ્રગટ સત્પુરુષમાં પ્રીતિ અને સત્સંગીમાં સુહૃદભાવની વાત પણ સમજાવી છે. આપણે પોતે આપણા જીવનના રોજિંદા જીવનમાં જો એને આચરી શકીએ, વણી લઈને જીવી શકીએ તો પણ આપણે ગુણાતીત ભાવને લઈને જીવ્યા કહેવાય. ગુણાતીત ભાવ- ગુણાતીત અવસ્થાને પામવું એ જુદી બાબત છે. 'નિર્ગુણાનંદ સ્વામી' એ એમનું સાધુનું દીક્ષિત નામ હતું અને એમની ગુણાતીત અવસ્થાને કારણે એમનું નામ હતું 'ગુણાતીતાનંદ સ્વામી.' તમો ગુણ, રજો ગુણ અને સત્વગુણથી ઉપર ઊઠીને આવી ગુણાતીત અવસ્થાને પામવું એ અશક્ય ને અસંભવ સ્થિતિ છે. પણ આપણાં સૌનાંય સદ્ભાવ્ય છે કે, આપણને એવું હાલતું-ચાલતું-ખાતું-પીતું-બોલતું અને આપણાં સૌની વચ્ચે આપણાં જેવું જ થઈને રહેતું એવું સુલભ ગુણાતીત સ્વરૂપ સમયે સમયે આપ્યું છે ! આપણા ઉપર સ્વામિનારાયણ ભગવાનની આ સૌથી મોટી કૃપા છે ! જે સમયમાં જે કોઈ ગુણાતીત સત્પુરુષો મળ્યા એના થઈને આપણે જેટલા જીવ્યા તેટલા આપણે એમના પરમ ભાવને પામી શક્યા, એમનામાં રહેલા બ્રહ્મતત્ત્વને પામી શક્યા, બ્રહ્મના ભાવને પામી શક્યા! આપણા ઉપર કેટલી મોટી કૃપા છે કે, પ્રભુએ આવાં સ્વરૂપોને આપણી વચ્ચે સદાય વિચરતાં રાખ્યાં! જો આપણે ખરેખર એમને ગુણાતીત સત્પુરુષ માનતા હોઈએ તો એક બીજી વિશેષ પ્રાર્થના કરવાનો પણ આજે દિવસ છે કે, અમને આપના સ્વરૂપને વિશે મનુષ્યભાવ ના આવે.

‘યોગી તારા સ્વરૂપમાં કદી મનુષ્યભાવ ના આવે.’ વર્ષો પહેલાં આપણને આપવામાં આવેલો આ આદર્શ છે - એમના વિશે મનુષ્યભાવ ના આવે. એ જે કાંઈ પણ એમના સંકલ્પ, ભાવ કે ક્રિયા કોઈ પણ મુક્તના માધ્યમ દ્વારા વર્ત-વર્તાવે છે ત્યારે પણ મનુષ્યભાવ ના આવે. આદરણીય ગુરુ આર. ડી.કાકાને યાદ કરીએ. એમણે એમના જીવનમાં ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રનો જ આધાર-ઉપાય લીધો છે. પોતાનાં બુદ્ધિનાં મૂલ્યાંકનોમાં, પોતાની બુદ્ધિની સમજણમાં, પોતાની દૃષ્ટિએ ખરા-ખોટાની વ્યાખ્યામાં મુક્તોનું જે કંઈ વર્તન થાય તેમાં તેમણે અદ્ભુત પ્રયોગ પોતાના જીવનમાં કર્યો છે. આપણા હૃદય અને આપણા મગજ વચ્ચે અંતર છે. હૃદયમાં જુદી ભાવનાઓ છે, ઊર્મિઓ છે, લાગણીઓ છે, અને તે પ્રેમથી છલકે છે. પણ બુદ્ધિમાં તર્ક-વિતર્ક, નક્ષ-નુક્સાનના ભાવ-તાલની કેટલી બધી ગણતરીઓ હોય છે. આ બંને વસ્તુઓ સાથે ચાલતી હોય છે. બુદ્ધિ અને હૃદયની એકરૂપતા કરવા માટે, મને આ બધું દિવ્ય ને નિર્દોષ દેખાય એવી સમજણને દબ કરવા માટે એમણે કેવળ અને કેવળ એક ઉપાય લીધો... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ...!!!

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ એમની ‘વાતો’માં કહ્યું છે, ‘સ્વામિનારાયણ મંત્ર મહાભગિયો છે. કાળા નાગનું પણ જો ઝેર ચડ્યું હોય તો એને ઉતારી દે એટલી એનામાં શક્તિ છે.’ અને આપણે બ્ર.સ્વ. યોગીજી મહારાજના જીવન પ્રસંગથી એમ જ માન્યું છે કે, નાગ-સાપ કરડે ને ઝેર ચડે ત્યારે ‘સ્વામિનારાયણ’ મંત્ર જપવો તો આપણું જીવન બચી જાય, મરી ના જઈએ. પણ સાધકને માટે મનુષ્યભાવ, અભાવ, ખટપટ કે નિંદામાં પડવું એ એનું આધ્યાત્મિક મરણ છે. અને એ મરણમાંથી જો ઊગરવું હોય તો ‘સ્વામિનારાયણ’ મંત્ર એક મહાભગિયો મંત્ર છે. જગતનાં જે ઝેર, મન-બુદ્ધિ-ચિત્ત અને અહંકારની માન્યતાનાં જે ઝેર જ્યારે આપણને ચઢ્યાં હોય ત્યારે એ સમય એવો હોય છે કે, એ ઝેર ઉતારવા માટે કોઈ શિખામણ કામ લાગતી નથી, કોઈ જ્ઞાન કામ લાગતું નથી; ત્યારે ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રનો જાપ કરીએ તો આપણે બચી શકીએ. અને એ વાત સાહેબદાદાએ પ્રેક્ટિકલી જીવીને બતાવી છે. એના માટે પોતે ધૂન કરે, એની પાસે ધૂન કરાવે અને જ્યારે તંત્ર શાંત થાય ત્યારે એને યોગ્ય સમજણ આપો આપ પ્રાપ્ત થાય છે. આ અનુભવની વાત છે. અને એટલે જ કાકાજી છાતી ઉપર હાથ મૂકીને કહેતા કે, હું અનુભૂતિવાળો પુરુષ છું.’

આપણને કાકાજી અને પપ્પાજીએ આપેલું જીવનસૂત્ર કે, ગુણાતીત ભાવના એટલે શું ? - ‘સંબંધવાળામાં મહારાજ જુઓ.’ શિબિરો તો આપણે ઊભવી, તેઓએ આપેલાં વાક્યો પણ આપણને મળ્યાં, એનાં ચિત્રો પણ આપણે છપાવીને આખા સત્સંગમાં ફરતાં કર્યાં; પણ એ જે ગુણાતીત ભાવ છે એ ભાવને પ્રગટાવવો, ધારણ કરવો, એ આપણે આપણાં ઈન્દ્રિયો, અંતઃકરણ, હાથ-પગ ને હૈયાનાં માધ્યમ દ્વારા કરવાનું છે. એ જેટલાં શુદ્ધ

અને પવિત્ર થતાં જશે તેટલો એ ગુણાતીત ભાવનાનો ગુણાતીત દીપક-ગુણાતીત જ્યોત વધારે પ્રકાશિત થઈને આપણા હૈયાને વિશે અને પછી આપણે જ્યાં જ્યાં જઈશું ત્યાં ત્યાં સઘળે ઠેકાણે એ દિવ્યતાનો - દિવ્યભાવનો પ્રકાશરેલાવવાનું આપણે માધ્યમ બની શકીશું.

સાધુ થઈને, દીક્ષા લઈને આખરે આપણે કામ તો આજ કરવાનું છે. અને એ કામ માટેની સતત જાગૃતતા રહે, જાણપણું રહે એટલે આપણે આ ઉત્સવો વર્ષોવર્ષ ઊભવીએ છીએ અને દર વર્ષે કાંઈક ને કાંઈક નવો પાઠ પાકો કરવાનો સંકલ્પ કરીએ છીએ. કારણકે, સ્વામિનારાયણ ભગવાને કહ્યું છે કે, આ તો સૌ પ્રગતિ કરતાં ચૈતન્યો છે. જેમ નદીનું જળ એનું એ રહેતું નથી, એમ મારે-તમારે-આપણે સૌએ સમયની સાથે ચાલવાનું છે. અને એ સમય એટલે સદાય જીવંત રહીને, જીવનમુક્તોની સાથે જીવનના તાલ અને મેળને સંગીત પ્રગટે તેવી રીતે જીવવાની પ્રેક્ટિસ કરવાની છે.

સાહેબદાદા ઘણી વખત દૃષ્ટાંત આપે છે. પાંચ-પચ્ચીસ વાજિંત્રો પોતપોતાની રીતે ભોં-પૂં-ભૂં કરે તો આપણે એને ઘોંઘાટ કહીએ છીએ અને બંધ કરવા માટે વિનંતી કરીએ છીએ. પણ એ જ પચ્ચીસ વાદકો પચ્ચીસ વાજિંત્રો સાથે તાલ, લય અને સૂરની સાથે જ્યારે એમની વિધાને અજમાવે છે ત્યારે એ સંગીત બની જાય છે. ને સમજે-ના સમજે તે પણ પગના ઠેકાણી ને માથું ડોલાવીને તાલ આપવા માંડે છે. આ સંગીતનો જાદુ છે, આ સંવાદિતાનો જાદુ છે, આ સુહૃદભાવનો જાદુ છે.

ત્યાગાશ્રમની દીક્ષા પ્રમાણે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીનો ત્યાગ અદ્ભુત હતો ! જેની તોલે કોઈ આવી ના શકે એટલો બધો ત્યાગ હતો. તે કેવો ત્યાગ હતો ? તે જણાવવા એક વાતનો આધાર લઉં. કોઈ ભક્ત નવા પાકેલા મગ - મઠ લઈ આવ્યા અને બધા સંતો વચ્ચે ખોબો ખોબો વહેંચ્યા. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ પણ લાઈનમાં તે લીધા. પણ હવે એને ક્યાં સાચવી રાખવા ? એટલે કાચા મગ એ પોતે આરોગી ગયા. કોઈકે સ્વામીને પૂછ્યું કે, ‘સ્વામી, બીજા બધાએ મગ ક્યારેક કોઈ દિવસ તે કામ લાગશે તેમ વિચારી તેને રાખવાની સગવડ કરી છે, તો તમારા મગ ક્યાં ?’ ત્યારે સ્વામીએ કહ્યું, ‘કર પાતર અને ઉદર ઝોળી’. જેમની પાસે કોઈ પણ પ્રકારનું કશું સંગ્રહ કરવા માટેનું સાધન પણ ના હોય, આ ત્યાગાશ્રમની કેટલી ઊંચાઈ કહેવાય !

જ્યારે એની સામે એમણે પોતાના સેવકોને, સંતોને અને વિશેષ કરીને ગૃહસ્થોને લાડકોડ લડાવ્યા છે, પ્રેમ આપ્યો છે. ત્યાગ-વૈરાગ્યને બાજુ પર ઠેલીને, એટલે કે પોતાના ત્યાગાશ્રમને બાજુ પર રાખીને ગૃહસ્થોના જીવનમાં રસબસ થઈને પત્ની અને સંતાન સાથે જીવતા ગૃહસ્થોને પરમ એકાંતિક સ્થિતિને પમાડ્યા છે. ત્યાગી-વૈરાગીઓ એમની ભેગા હતા, મહારાજે દીક્ષા આપેલા પરમહંસો એમની ભેગા હતા પણ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના રાજીપાવાળા, કૃપાપાત્ર શિષ્યોની જ્યારે આંગળીના વેઢે ગણતરી

કરવામાં આવે ત્યારે બહુધા તો ગૃહસ્થ ભક્તો હતા. સમજવા જેવી આ બાબત છે. એટલે એમણે કહ્યું, ‘ગૃહી-ત્યાગીનો કાંઈ મેળ નથી.’ એવા અદ્ભુત હરિભક્તોને પણ જેમણે પોતાની પાંખમાં રાખીને સેવ્યા એ એમની ગુણાતીત અવસ્થા હતી ! એટલે તો તે સમયના એકાંતિક સદ્ગૃહસ્થ ભક્તોનાં જીવનચરિત્ર વાંચીને આપણે આવું સમર્પિત જીવન જીવવાનો સંકલ્પ કરીએ છીએ. મહારાજની આ મોટી કૃપા ! એ ભગવાન સ્વરૂપે પણ વર્તે, એ સાધુ સ્વરૂપે પણ વર્તે અને એ સેવક સ્વરૂપે પણ વર્તે ! પોતે નિર્ગુણ અવસ્થામાં હોવા છતાંય સામે આવનારું ચૈતન્ય જે ભાવથી આવે તેવો ભાવ પોતે પ્રલણ કરીને એની સાથે એકરૂપતા સાથે એ સાધુનો જાદુ છે.

એમનો સમય એવો હતો કે જ્યારે સમાજમાં દોરા, ધાગા, ભૂવા, જાગરિયાનો જાદુ ચાલતો હતો, ત્યારે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ આ જાદુ ચલાવ્યો. અને એ જાદુગર પણ હતા ! જીવન પરિવર્તન કરવાનો જાદુ એમની પાસે હતો, કારણકે મહારાજની મૂર્તિના તેઓ અખંડ ધારક હતા. અને એટલે મહારાજના સમયમાં - તેઓની હયાતીમાં એક શિષ્ય તરીકે, સેવક તરીકે, દાસ તરીકે અનેક અપમાનો થયાં તો પણ મોઢા ઉપર રંચમાત્ર ફેર ના પડે એવા ભાવથી જીવીને બતાવ્યું. એટલું જ નહીં, પણ મહંતાઈ વખતે પણ એમણે ટકોર કરીકે, ‘આ મંદિરમાં ત્રણસો સાધુઓ છે, દોઢસો સભામાં બેઠા છે અને દોઢસો પૂંછડાં ઝાપટે છે.’ એમણે કહેવામાં કાંઈ બાકી નથી રાખ્યું. પરંતુ એ પૂંછડાં ઝાપટનારા દોઢસો સાધુઓને એમણે શિક્ષા કરી હોય એવું એમના જીવનચરિત્રમાં ક્યાંય લખેલું નથી.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાતો અનંત છે, અપાર છે, અદ્ભુત છે ! તો એમનું જીવનકેવું હશે ? એમણે માત્ર ઉપદેશ નથી કર્યો, વિચારમાં પણ સતત અક્ષરબ્રહ્મપણાનો ભાવ, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની મૂર્તિ ! વાણીમાં પણ એ જ ભાવ, વર્તનમાં પણ એ જ ભાવ. અને પોતાની સાથે અને સંગતમાં જે કોઈ પણ ચૈતન્ય આવ્યું એના હૃદયમાં પણ એ જ ભાવ સ્થાપિત કરવાનો એકમાત્ર ભાવ એ કરુણા કહેવાય, અનુગ્રહ કહેવાય, જીવ-પ્રાણી માત્ર ઉપરનો એમનો પ્રેમ કહેવાય ! આવા પ્રેમના દરિયા સમાન ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને આપણે શી ઉપમા આપીશું ? અને એવા ગુણાતીતાનંદ સ્વામી હતા એમ નહીં, અત્યારે અને સમયે સમયે આપણને એ ખોળિયું જુદું રૂપ ધારણ કરીને મળ્યું છે એ આપણું સૌનું સદ્ભાવ્ય છે !

પ્રેમસાગર એવા પ.પૂ. ગુરુહરિ સાહેબદાદાના શ્રી ચરણોમાં અને શ્રી ઠાકોરજીના શ્રી ચરણોમાં સંતો-ભક્તો વતીની પ્રાર્થના કે, આપને નિરામય રાખે. આપની પણ શતાબ્દી ઉજવાય, પણ એની સાથે સાથે આપ પોતે પણ આપના સ્વાસ્થ્યની કાળજી લેવાની કૃપા કરો એવી આપને નમ્ર પ્રાર્થના !

જય સ્વામિનારાયણ !

કાકા હે ! અમર રહો... હૃદયાકાશે સદા રહો !

૧૯૫૨ની સાલ

કેબ્રુઆરીની ત્રીજી તારીખ, રવિવારનો દિવસ !

શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગના અદ્વિતીય તીર્થધામ ગોંડલમાં શ્રી ધનશ્યામ મહારાજની મૂર્તિ સન્મુખ ગુરુહરિ યોગીજી મહારાજ હાથ જોડી પ્રાર્થના કરે...

‘હે મહારાજ ! દાદુભાઈને આપનાં દર્શનનું સુખ દો...’

અને આધુનિક યુગની એક દિવ્ય ઘટનારૂપે દાદુભાઈ, આપણા સૌના વ્હાલા બ્રહ્મસ્વરૂપ કાકાશ્રી અક્ષરબ્રહ્મના એ સમાધિસ્થાને ૭૨ કલાકની સમાધિમાં સ્થિર-સ્થિત થયા.

સમાધિમાંથી જાગી કાકાશ્રીએ જે પરાવાણીના ઉદ્દ્યોષ કર્યા તેનો સાર એ હતો કે, ‘સમાધિ દરમિયાન થયેલા સ્વયં શ્રીજી મહારાજના સાક્ષાત્કારના કળસ્વરૂપે શ્રીજીના જ દિવ્ય તત્ત્વને યોગીમાં સાંગોપાંગ સાકાર દીકું !’ આ ક્ષણ શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાના ઇતિહાસમાં સુવર્ણ ક્ષણ હતી જ્યારે ભગવાનના પ્રગટ અને સાકારપણાનો સિદ્ધાંત સાક્ષાત્કાર દ્વારા વિશેષ દઢ થયો.

આપણે સૌ તો ભક્તિહૃદયવંદન સહ ઋણી છીએ જ; પરંતુ, આવનારી અનંત પેઢી ગુણાતીત ભાગના એ સર્જક જ્યોતિર્ધર બ્રહ્મસ્વરૂપ કાકાશ્રીના શ્રી ચરણો ગદ્ગદભાવે ઋણસ્વીકાર સાથે સાષ્ટાંગવંદન ધરતી રહેશે !

કાકા હે ! અમર રહો, હૃદયાકાશે છો, સદા રહો !

